

Primus Allround Gas/Primus Cassette Gas

Utfärdat: 2011-02-28

Versionsnummer: 8

Omarbetad: 2015-01-18

Sida: 1

1. NAMNET PÅ ÄMNET/BLANDNINGEN OCH BOLAGET/FÖRETAGET**PRODUKT BETECKNING****Primus Allround Gas****Primus Cassette Gas****ARTIKELNUMMER****7200XX****2208XX****RELEVANTA IDENTIFIERADE ANVÄNDNINGAR AV ÄMNET ELLER BLANDNINGEN OCH ANVÄNDNINGAR SOM DET AVRÅDS FRÅN**

Butangas för användning som bränsle

NÄRMARE UPPLYSNINGAR OM DEN SOM TILLHANDAHÅLLER SÄKERHETS DATABLAD

Leverantör: Primus AB
Adress: Box 6041, 171 06 Solna
Telefon: 08-564 842 30
Fax: 08-564 842 40
E-mail: info@primus.se
Hemsida: www.primus.se

TELEFONNUMMER FÖR NÖDSITUATIONER

Giftinformationscentralen 112 (akut), 08-33 12 31 (kontorstid)

2. FARLIGA EGENSKAPER**KLASSIFICERING AV ÄMNET ELLER BLANDNINGEN****KLASSIFICERING ENLIGT CLP (FÖRORDNING 1272/2008/EC)**

GHS02, Fara: Flam. Kat 1: H222 (Extremt brandfarlig aerosol), Press.Gas: H229 (Tryckbehållare: Kan sprängas vid uppvärmning)

MÄRKNINGSUPPGIFTER**MÄRKNING ENLIGT CLP (FÖRORDNING 1272/2008/EC)****Piktogram:****Signalord:**

Fara

Faroangivelser:

H229 - Tryckbehållare: Kan sprängas vid uppvärmning.

H222 - Extremt brandfarlig aerosol.

Skyddsangivelser:

P101 - Ha förpackningen eller etiketten till hands om du måste söka läkarvård.

P102 - Förvaras oåtkomligt för barn.

P210 - Får inte utsättas för värme, heta ytor, gnistor, öppen låga eller andra antändningskällor. Rökning förbjuden.

P211 - Spreja inte över öppen låga eller andra antändningskällor.

SÄKERHETS DATABLAD

Primus Allround Gas/Primus Cassette Gas

Utfärdat: 2011-02-28

Versionsnummer: 8

Omarbetad: 2015-01-18

Sida: 2

P251 - Får inte punkteras eller brännas, gäller även tömd behållare.

P410 + P412 - Skyddas från solljus. Får inte utsättas för temperaturer över 50 °C/122 °F.

ANDRA FAROR

-

3. SAMMANSÄTTNING/UPPGIFTER OM BESTÅNDSDELAR

SAMMANSÄTTNING ENLIGT CLP (FÖRORDNING 1272/2008/EC)

Kemiskt namn	EG-nr	Regnr	CAS-nr	Halt/Konc.	Piktogram	H-fras(er)*	Kategori
n-Butan**	203-448-7	-	106-97-8	95-100 %	GHS02 GHS04 Fara	H220	Flam. Gas 1 Press. Gas
Furfurylmerkaptan, lukt tillsats	202-628-2	-	98-02-2	20 ppm	GHS02	H226	Flam. Liquid 3

* För H-frasers fullständiga lydelse, se avsnitt 16.

** Innehåller < 0,1 % 1,3-butadien

4. ÅTGÄRDER VID FÖRSTA HJÄLPEN

BESKRIVNING AV ÅTGÄRDER VID FÖRSTA HJÄLPEN

GENERELL REKOMMENDATION

Håll personen varm och lugn. Ge aldrig något att äta eller dricka till medvetslös person. Vid minsta osäkerhet eller om besvär kvarstår, kontakta läkare. Visa detta säkerhetsdatablad för jourhavande läkare.

INANDNING

Sök frisk luft, ge andningshjälp vid behov. Kontakta läkare om besvär uppstår. OBS! Asfyxi är lömsk genom att symptomen kommer smygande och den drabbade sällan märker det innan det är för sent. Vid kvävningssymptom (asfyxi) transporteras den sjuke snabbt ut i friska luften, ges syre/oxygen (av utbildad personal) eller konstgjord andning.

HUDKONTAKT

Tag av alla nedstänkta kläder, skor och smycken och tvätta innan återanvändning. Köldskador spolas med ljummet vatten i minst 15 minuter. Använt INTE hett vatten. Kontakta läkare.

STÄNK I ÖGON

Håll ögonlocken brett isär och skölj med mjuk, tempererad vattenstråle eller ögonspolvätska under flera minuter. Avlägsna eventuella kontaktlinser. Kontakta läkare om besvär kvarstår.

FÖRTÄRING

Skölj ur munnen med vatten. Ge ett par glas vatten eller mjölk att dricka. Framkalla ej kräkning. Kontakta läkare om besvär kvarstår.

DE VIKTIGASTE SYMPTOMEN OCH EFFEKTERNA, BÅDE AKUTA OCH FÖRDRÖJDA

Kan orsaka köldskador på huden och i ögonen vid kontakt som vätska. Kan förorsaka slöhet och trötthet vid inandning. Kan förtränga luftens syre och därigenom verka kvävande.

ANGIVANDE AV OMEDELBAR MEDICINSK BEHANDLING OCH SÄRSKILD BEHANDLING SOM EVENTUELLT KRÄVS

Ge syrgas till person som uppvisar kvävningssymptom.

5. BRANDBEKÄMPNINGÅTGÄRDER

SLÄCKMEDEL

Släck med koldioxid, pulver, skum eller vattendimma. Använd inte vattenstråle med högt tryck, vilken kan sprida branden. Behållare i närheten av brand flyttas och/eller kyls med vatten.

SÄRSKILDA FAROR SOM ÄMNEN ELLER BLANDNINGEN KAN MEDFÖRA

Aerosolbehållare kan explodera vid stark uppvärmning. Innehåller extremt brandfarlig drivgas. Ångor kan spridas längs marken till tändkällor och ansamlas på lågt belägna platser med risk för explosion eller antändning. Vid exponering för värme/eld bildas farliga gaser innehållandes CO och CO₂.

RÅD TILL BRANDBEKÄMPNINGSPERSONAL

Stoppa om möjligt gasflödet! Håll behållare avkylda med en spridd vattenstråle om de är utsatta för brand p g a explosionsrisk. Avlägsna omedelbart oskadade burkar ur riskområdet. Avlägsna alla antändningskällor.

Bär komplett skyddsutrustning för kemiska bränder, inklusive andningsapparat.

6. ÅTGÄRDER VID OAVSIKTLIGA UTSLÄPP

PERSONLIGA SKYDDSÅTGÄRDER, SKYDDSUTRUSTNING OCH ÅTGÄRDER VID NÖDSITUATIONER

Undvik hud- och ögonkontakt. Sörj för god ventilation. Använd föreskriven skyddsutrustning, se avsnitt 8. Vid stora gasutsläpp skall området utrymmas. Beakta riskerna för gnistantändning. Se till att luftväxlingen är tillräcklig, risk för kvävning pga. syrebrist. Hindra gasen från att nå lågt belägna områden som avloppssystem, källare eller gropar.

Avlägsna genast alla antändningskällor - rök inte.

MILJÖSKYDDSÅTGÄRDER

Förhindra utsläpp till avlopp eller omgivande miljö/vattendrag. Kontakta räddningstjänsten vid större utsläpp.

METODER OCH MATERIAL FÖR INNESLUTNING OCH SANERING

Sug upp spill med inert absorberingsmedel t.ex. sand, sågspån eller vermiculite. Mindre spill kan tas upp med papper. Spola rent förorenad yta med vatten. Avfallet läggs i slutna behållare och tas om hand som farligt avfall i enlighet med avsnitt 13.

HÄNVISNING TILL ANDRA AVSNITT

Se avsnitt 8 och 13 för information om skyddsutrustning och avfallshantering.

7. HANTERING OCH LAGRING

FÖRSIKTIGHETSMÅTT FÖR SÄKER HANTERING

Använd personlig skyddsutrustning, se avsnitt 8. Använd endast produkten i utrymmen med god ventilation. Skydda produkten från antändningskällor. Rök inte vid hantering av produkten. Får ej utsättas för direkt solljus eller temperaturer över +50 °C. Får ej punkteras eller brännas. Gäller även tömd behållare. Spraya inte mot öppen låga eller glödande material.

FÖRHÅLLANDEN FÖR SÄKER LAGRING, INKLUSIVE EVENTUELL OFÖRENLIGHET

Förvaras svalt och torrt på väl ventilerad plats. Lagringstemperaturen får ej överskrida 50 °C. Skyddas mot solljus. Förvaras åtskilt från antändningskällor - Rök inte. Förvaras oåtkomligt för barn.

SPECIFIK SLUTANVÄNDNING

Se EWC-kod under avsnitt 13.

8. BEGRÄNSNING AV EXPONERINGEN/PERSONLIGT SKYDD

KONTROLLPARAMETRAR

HYGIENISKA GRÄNSVÄRDEN (AFS 2005:17)

Inga hygieniska gränsvärden.

DNEL

Inga tillgängliga data.

PNEC

Inga tillgängliga data.

BEGRÄNSNING AV EXPONERINGEN

ANDNINGSSKYDD

Behövs normalt ej. Sörj för god ventilation.

SKYDDSHANDSKAR

Använd skyddshandskar vid upprepad eller långvarig hantering av produkten. Kontakta er leverantör av skyddsutrustning för mer information.

ANSIKTSSKYDD

Skyddsglasögon rekommenderas.

SÄKERHETS DATABLAD

Primus Allround Gas/Primus Cassette Gas

Utfärdat: 2011-02-28

Versionsnummer: 8

Omarbetad: 2015-01-18

Sida: 4

SKYDDSKLÄDER

Använd skyddskläder för att minimera risken för hudkontakt. Kontakta er leverantör av skyddsutrustning för mer information.

ÅTGÄRDER BETRÄFFANDE HYGIEN

Ingen mat, dryck, rökning eller snusning vid arbetsplatsen. Tag av alla nedstänkta kläder. Tvätta händer och/eller ansikte före raster och vid arbetspassets slut. Efter arbetspasset skall huden rengöras och smörjas in.

9. FYSIKALISKA OCH KEMISKA EGENSKAPER

Form	Gas vid rumstemperatur och normalt lufttryck. Vätska under tryck.
Färg	Färglös
Lukt	Karakteristisk. Luktmedel tillsatt
Kokpunkt	0,5 °C
Smältpunkt	-137 °C
Flampunkt	-74 °C
Självantändningstemperatur	>405 °C
Densitet	599 kg/m ³ (vid 20 °C)
Ångtryck	1520 mm Hg (vid 20 °C)
Relativ ångdensitet	2,05 (luft=1)
Övre explosionsgräns	8,5 %
Nedre explosionsgräns	1,9 %

ANNAN INFORMATION

-

10. STABILITET OCH REAKTIVITET

REAKTIVITET

Stabil produkt vid rekommenderade hanterings- och lagringsförhållanden.

KEMISK STABILITET

Stabil produkt vid rekommenderade hanterings- och lagringsförhållanden.

RISKEN FÖR FARLIGA REAKTIONER

Stabil produkt vid rekommenderade hanterings- och lagringsförhållanden.

FÖRHÅLLANDEN SOM SKA UNDVIKAS

Extremt brandfarligt. Tryckbehållare. Får ej utsättas för direkt solljus eller temperaturer över +50 °C. Får ej punkteras eller brännas. Gäller även tömd behållare. Spraya inte mot öppen låga eller glödande material. Förvaras åtskilt från antändningskällor - Rök inte.

OFÖRENLIGA MATERIAL

Starkt oxiderande ämnen och syror.

FARLIGA SÖNDERDELNINGSPRODUKTER

Farliga gaser innehållandes koloxider kan bildas vid brand.

11. TOXIKOLOGISK INFORMATION

INFORMATION OM DE TOXIKOLOGISKA EFFEKTERNA

	AKUTA EFFEKTER	KRONISKA EFFEKTER
HUDKONTAKT	Kan orsaka köldskador vid kontakt som vätska.	-
ÖGONKONTAKT	Kan orsaka köldskador vid kontakt som vätska.	-
INANDNING	Kan förorsaka slöhet och trötthet vid inandning. Kan förtränga luftens syre	-

SÄKERHETS DATABLAD

Primus Allround Gas/Primus Cassette Gas

Utfärdat: 2011-02-28

Versionsnummer: 8

Omarbetad: 2015-01-18

Sida: 5

	och därigenom verka kvävande.	
FÖRTÄRING	-	-

AKUT TOXICITET

TOXIKOLOGISKA DATA FÖR PRODUKTEN SOM SÅDAN

Inga data tillgängliga.

TOXIKOLOGISKA DATA FÖR INGÅENDE KOMPONENTER

n-Butan

LC₅₀ Inhalerat rått 4h: 658 mg/l (ej akuttoxiskt)

Förgiftning vid inandning: mus LC50 680 mg/l /2h

IRRITATION

Ingen irriterande effekt känd.

FRÄTANDE EFFEKT

Ingen frätande effekt känd.

SENSIBILISERING

Ingen sensibiliserande effekt känd.

TOXICITET VID UPPREPAD DOSERING

Ingen toxicitet vid upprepade exponering känd.

CANCEROGENITET

Ingen cancerogenitet känd.

MUTAGENITET

Ingen mutagenitet känd.

REPRODUKTIONSTOXICITET

Ingen reproduktionstoxicitet känd.

INTERAKTIVA EFFEKTER

Inga interaktiva effekter kända.

AVSAKNAD AV VISSA DATA

-

12. EKOLOGISK INFORMATION

TOXICITET

Klassificeras ej som miljöfarlig produkt.

EKOTOXICITET FÖR PRODUKTEN SOM SÅDAN

Inga data för produkten som sådan.

EKOTOXICITET FÖR INGÅENDE KOMPONENTER

n-Butan

Ackumulerbarhet: BCF: 33,88 och Log P_{ow}: 2,89 (förväntas ej bioackumulera)

Fotokemisk nedbrytning till butanon, propionaldehyd och formaldehyd.

Global uppvärmningsfaktor (GWP100): <10 koldioxidekvivalenter.

PERSISTENS OCH NEDBRYTBARHET

Gasen avdunstar snabbt och bryts ned i luften på fotokemisk väg.

BIOACKUMULERINGSFÖRMÅGA

Förväntas ej bioackumulera.

RÖRLIGHET I JORD OCH VATTEN

Gasen avdunstar snabbt och bryts ned i luften på fotokemisk väg.

RESULTAT AV PBT- OCH vPvB-BEDÖMNINGEN

Inga tillgängliga data.

ANDRA SKADLIGA EFFEKTER

Inga andra skadliga effekter kända.

SAMMANFATTNING

Produkten är ej klassificerad som miljöfarlig.

13. AVFALLSHANTERING

AVFALL FRÅN ÖVERSKOTT/OANVÄNDA PRODUKTER

Enligt SFS 2011:927 är oanvänd produkt farligt avfall om den är trycksatt. Brännbar i godkänd destruktionsanläggning.

Förslag på EWC-koder:

16 05 04 - Gaser i tryckbehållare (även haloner) som innehåller farliga ämnen.

15 01 04 - Metallförpackningar (gäller pystem förpackning).

RESTAVFALL

Restavfall är farligt avfall och tas om hand i enlighet med nationella och lokala föreskrifter. Kontakta SAKAB eller annan godkänd avfallsanläggning för destruktions av detta ämne. Pystem förpackning lämnas till förpackningsåtervinning.

AVFALLSBEHANDLINGSMETODER

Farligt avfall. Tas om hand i enlighet med nationella och lokala föreskrifter.

FÖRORENAD FÖRPACKNING

Förorenad förpackning är farligt avfall och tas om hand i enlighet med nationella och lokala föreskrifter.

14. TRANSPORTINFORMATION

Klassificerat som farligt gods enligt ADR/RID/IMO/DGR.

ADR/RID (väg och järnväg)

UN-nummer:	UN1950
Godsbenämning:	Aerosoler, brandfarliga
Klass:	2
Förpackningsgrupp:	-
ADR/RID farokod:	5F
Tunnelrestriktionskod:	D
Etikett:	2.1
Begränsad mängd (LQ)	LQ2

IMO (sjö)

Proper shipping name:	Aerosols, flammable
UN-number:	UN1950
Class:	2
Package group:	-
Flash point:	-74 °C
EmS:	F-D, S-U
Marine Pollutant:	-

ICAO (flyg)

Proper shipping name:	Aerosols, flammable
UN-number:	UN1950
Class:	2
Package group:	-
ICAO-labels:	2.1

MILJÖFAROR

Ej klassificerad som miljöfarlig produkt.

SÄRSKILDA FÖRSIKTIGHETSÅTGÄRDER

-

BULKTRANSPORT ENLIGT BILAGA II TILL MARPOL 73/78 OCH IBC-KODEN

Produkten beräknas ej hanteras i bulk. Produkten förpackas enligt IMDG koden.

15. GÄLLANDE FÖRESKRIFTER

FÖRESKRIFTER/LAGSTIFTNING OM ÄMNET ELLER BLANDNINGEN NÄR DET GÄLLER SÄKERHET, HÄLSA OCH MILJÖ

Säkerhetsdatablad och klassificering i enlighet med CLP (förordning 1272/2008/EC och förordning 453/2010/EC, bilaga II).

AFS 2011:18 Hygieniska gränsvärden och åtgärder mot luftföroreningar.

SFS 2011:927 Avfallsförordningen.

KEMIKALIESÄKERHETSBEDÖMNING

Kemikaliesäkerhetsbedömning (KSB) finns upprättad för produkten.

16. ANNAN INFORMATION

H-FRASER ANGIVNA UNDER PUNKT 3 I KLARTEXT

H220 - Extremt brandfarlig gas.

H226 – Brandfarlig vätska och ånga

FÖRKLARING TILL FÖRKORTNINGAR

-

HÄNVISNING TILL LITTERATUR OCH DATAKÄLLOR

Se kemikaliesäkerhetsbedömning (KSB) för källor.

ÄNDRINGAR VID REVISION/OMARBETNING

Version 1 (2011-02-28): Grunddokument.

Version 2 (2011-10-10): Borttagning av uppgift om taktillmärkning

Version 3 (2011-10-21) infogning av uppgift om luktillsats och koncentration i avsnitt 3.

Version 4 (2012-04-24) infogning av Primus Cassette Gas i avsnitt 1. Ändring av användningsområde. Ändring av förordningsreferens i avsnitt 13.

Version 5 (2012-06-05): Flyttning av CLP klassificeringen till avsnitt 16.

Version 6 (2012-10-22); Borttagning av fras S33 från märkning enligt KIFS.

Version 7 (2013-03-16); Korrigering av flampunkt för produkten i avsnitt 14. Korrigering av explosionsgräns i avsnitt 9.

Version 8 (2015-01-18): Uppdatering enligt övergångsförordning 453/2010, bilaga II. Märkning och klassificering enligt KIFS utgår. Förändrade lydelse av vissa P-fraser.

ÖVRIGT

Denna information är ett komplement till annan information. Användaren måste själv avgöra om informationen är tillräcklig. Ansvarig för produktsäkerhet och fakta är Primus AB. Säkerhetsdatabladet har upprättats under medverkan av Amasis Konsult AB, Solna.